СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 114. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 12-го червня 1945. No. 114. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, June 12, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

В САН ФРАНСИСКО МАЙЖЕ ПОГОДИЛИСЯ ЩОДО ВЕТА І СТАТУТУ НОВОЇ ЛІГИ НАЦІЙ

Обсерватори, що слідять пильно за ходом нарад міжнародної конференції в Сан Франсиско, згідно стверджують, що треба рахуватися з тим, що світ уже так якби мав нову Лігу Націй. Що правда, малі держави домагаються ще дальшого обмеження вета великих потуг, як і є деякі точки, над якими нема повного порозуміння, а які повинні би ввійти в статут Ліги, та це буде полагоджене. Це, наприклад, точки, чи має буди в статуті право членів Ліги зрезиґнувати з членства, а теж право членів виключити когось з Ліги. Та найважніше те, що панує тепер переконання, що Совєти і Америка цілком певно останугь в Лізі, а що вони є нині найбільшими потугами, то це є рішальним щодо існування Ліги. Тим більше, що обидві згодились тісно співпрацювати з Англією, Китаєм та Францією. Відрадною подією вважають це, що рішення конференції в Домбартон Овкс злагоджено в різних напрямках, а це знов запевнює згоду на статут Ліги збоку американців, себто затвердження американським сенатом приналежности Злучених Держав до Ліги. Буде тільки перед сенатсм ще одно питання, над яким буде певно довша дискусія: Чи дати американським делегатам в Лізі право заявлятись за те, щоб американські збройні сили були вжиті проти якогось аґресора, чи задержати це право конґресови. Але й це, як кажуть, „домашнє" питання буде вирішене позитивно, себто в користь американських делегатів, звичайною більшістю голосів. Нова Ліга Націй буде, як надіються, далеко сильнішою від старої, бо її агенди обіймають співпрацю політичну, економічну і мілітарну. Надіються теж, що Росія буде співпрацювати з західними демократіями, хоч здають собі добре справу з того, що то не піде легко.

МОЖНА СЛАТИ ЛИСТИ МАЙЖЕ ДО ВСІХ КРАЇВ В ЕВРОПІ..

Департамент стейту проголошує, що ще є тільки кілька територій в Европі, з якими нема налагодженої комунікації. Телеграми приймаються уже майже до всіх країв, включно з Совєтським Союзом. Поштового получення ще нема з Чехословаччиною і Польщею. Та існують ще різні обмеження, коли іде про пересилку пакунків чи грошей. В короткому часі буде виданий у тих всіх справах урядовий комунікат.

ЛІДІЦЕ — СИМВОЛ НЕЛЮДСКОСТИ.

Ґубернатори девятьох стейтів, взиваючи враз з конґресом, щоб відсвяткувати третю річницю нацистівської масакри, переведеної в малій чеській місцевости Лідіце, підкресляли, що память про той злочин повинна бути увіковічнена. Нюйорський ґубернатор, Тома Дюї, заявив, що знаємо про більші варварства тоталітарних режимів, але злочинство в Лідіце повинно остати „символом нелюдскости тоталітарних системів".

ВЕТЕРАНИ! СКОРО ЗГОЛОШУЙТЕ СВОЇ НЕДОМАГАННЯ!

Вояки, що стали неспосібними до військової служби через рани чи інші подібні недомагання, повинні, як тільки їх звільнять з служби, негайно зголосити свої недомагання до Ветеранської Адміністрації. Це конечно потрібне. А дехто це занедбує, хоч таке занедбання може відбитись недобре не тільки на ветерані, але й на його родині, жінці і дітях, що мали би право до пенсії чи інших бенефітів. Недомагання ветерана стають офіційними тільки тоді, коли вони провірені через „Ветеренс Адміністрейшен".

НАЗИВАЄ УРЯД АРҐЕНТИНИ „ҐЕНҐСТЕРСЬКИМ".

Ню Йорк Таймс помістив кореспонденцію Дейвида МекНікола, арґентинського кореспондента часопису „Сидней Дейлі Телеграф", в якій він співчуває кореспондентови згаданого американського часопису, що пробує писати з Арґентини про правдиві відносини. МекНікол каже, що столиця Арґентини, місто Буенос Айрес, є „нині правлене терором", а сама Арґентина є „краєм, яким правлять ґенґстери".

НИШАТЬ ЗБІЖЕ, БО ЕЛЕВЕЙТОРИ ЗАВАЛЕНІ.

З збіжевого американського центра. Канзас Сиві, доносять, що фармери нищать на полі нове збіже, бо збіжеві елевейтори завалені старим збіжем, і не буде місця на новий збір, а жнива за плечима. Діється це тому, що нема відповідної скількости залізничих вагонів для перевезення нагромадженого в елевейторах збіжа до інших частин краю.

Крім Росії всюди домагаються такої свободи преси, як ту свободу розуміють в Америці

Свобода преси, якої домагається Американське Товариство Часописних Редакторів, знаходить у всіх краях загальне попертя. Таке заявив президентови Труманови Вилбур Форест, редактор Ню Йорк Гералд Трибюн, від імені комітету, що обізджав різні краї, відбувши подорож, що обіймала 40,000 миль. Форест заявив далі, що всюди годяться з тим, щоб вложити у мирові договори вимогу, щоб уряди не цензурували новинок у самому джерелі, а теж, щоби не вживати преси як знаряддя для урядової пропаганди, та щоб можна було такі новини з кожного краю висилати. З таким становищем, каже Форест, усі погодилися крім одних росіян, що в принципі годилися на свободу розголошування новин, але не хотіли вискзувати опінії щодо дальших вимог, кажучи, що в них є інше розуміння свободи преси. Президент Труман дуже зацікавився тою справою і заявив, що різні міжнародні проблеми булоб лекше розвязувати, якби люди знали правдиві факти. З Форестом обіжджали світ ще такі: Ралф МекГіл, редактор „Атлянта Коститюшен" і декан Карл Акерман з „Коломбія Скул оф Джорналізм".

ПАНІ РУЗВЕЛТ ДОБАЧУЄ НЕБЕЗПЕКУ „В ДЕЯКИХ ПОТЯГНЕННЯХ АМЕРИКАНСЬКИХ КОМУНІСТІВ"

Вважають сензацією критику комуністичної лінії в Америці збоку пані Френклин Д. Рузвелт, вдови по покійнім президенті. Пані Рузвелт написала у своїй колюмні в Ню Йорк Ворлд Телеграм, що многі вважали, що та лінія співпраці, яку проводив Ирл Бравдер, лідер американських комуністів, відповідає тому, чого бажає собі совєтський уряд. Та тепер Бравдера зганили за ту лінію. Хочуть, щоб він вертав до самостійної акції, звязаної з „світовою революцією", та щоб напирав, щоб в Америці заступити демократичну форму правління комуністичною. Пані Рузвелт каже, що американці не бояться ні комунізму, ні Совєтського Союзу. Але нова комуністична лінія шкодить добрим американсько-совєтським взаєминам. Тому ось та зміна повинна знайти „авторитативне" вияснення, очевидно збоку Совєтів.

КАЖУТЬ, ЩО ПРИХОДИТЬ ДО ПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ ПОЛЬЩІ

Парижське радіо подало, що Росія звільнила 16 польських провідників, що їх заарештувала тому місяць, як вони вибирались до Москви на наради. Одного з арештованих задержано, бо всіх було 17. Кажуть далі, що це сталося за посередництвом президента Трумана, а властиво його висланника, Гері Гопкинса. Теж надіются, що тепер буде вже полагоджена і справа реорганізації польського уряду в Варшаві в такий спосіб, як це було передбачене в Ялті. До цього треба додати, що ні Білий Дім, ні департамент стейту, не забрали в тій справі голосу. Значить, що ці заперечують це, ні потверджують.

Польський уряд у Лондоні починає репресії

Лондонська міська поліція арештувала в пятницю д-ра Яна Ягодзінського, лондонського представника пресового бюра польського тимчасового уряду в Варшаві, та передала його військовим властям польського уряду в Лондоні як військового дезертира. Британський уряд почав розслід у цій справі. Дезерції мав він допуститися в році 1944. році, коли діставши візвання зголоситися до польської армії польського уряду на вигнанню, він виїхав на східний фронт воювати в польських відділах, що воювали при Червоній Армії.

У суботу польський уряд на вигнанню заявив, що він випустив на волю д-ра Ягодзінського. Мовляв, польське міністерство краєвої оборони постановило його звільнити. Зате його жінка говорила газетярам, що його ще далі задержують, та що вона ще далі його шукає.

ДЕ ГІТЛЄР?

Щойно кілька днів тому подавали з совєтських урядових кругів вістку, що між тілами нацистичних вожаків, що згинули в будинку райхсканцлера в Берліні, найдено одно тіло, котре за всякою правдоподібністю розпізнано як тіло Гітлера; тимчасом дещо пізніше маршал Жуков заявив, що „ми не найшли ніякого трупа, котрий міг би бути трупом Гітлера". Він висказав припущення, що Гітлер певно втік з Німеччини й ховається десь в Европі, правдоподібно в Еспанії. Жуков подав, що два дні перед остаточним упадком Берліна Гітлер оженився з акторкою Евою Брави.

Еспанський уряд заявив потім, що Гітлєра в Еспанії нема. Зо Швеції доносять, що Рібентроп, Гітлерів міністер заграничних справ, утік літаком кудись далеко від Німеччини.

НЕВДОВОЛЕННЯ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ З ВИЗВОЛИТЕЛІВ

Дениел Бригем, европейський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", доносить на основі власних обсервацій в Чехословаччині, що серед чехів поширяється загальне невдоволення з політики московських визволителів у Чехословаччині. Населення невдоволене передусім харчовою політикою, котра на думку населення злушує всяку економічну діяльність. Населення бажає собі якнайскоршого виходу з краю російських військ. Під впливом совєтської окупації в Чехії шириться крайний націоналізм. Звертається він теж і проти американців, що окупують частину Чехії.

ЯК ТЕПЕР ВИГЛЯДАЄ ПРИСТАНЬ МІСТА ГАМБУРГУ?—Місто Гамбург було славне від найдавніших часів з своєї морської торговлі та гарної пристані. Тепер з цеї пристані остали лишень руїни, що їх бачимо на цьому образку. Така сама судьба стрінула і місто. Усе це вислід аліянтських бомбардувань.

ПОЧИНАЮТЬ ОСТАННІЙ НАСТУП НА ОКІНАВІ

Американські війська на острові Окінаві відкрили останній бій за опанування останніх ворожих позицій на острові, що розложені по висипі Яєю. 98. Дивізія Піхоти посунулася за останню добу на 800 до 1,000 ярдів уперед по узбочи горба, висадженого машиновими крісами й моздірами, осадженими в печерах. Перша Дивізія Маринарів посунулася через Ітоман й поза нього яких 500 ярдів, а Шеста Дивізія здушуючи ворога на півострові Ороку, поступила 1,000 ярдів.

ПОЧИНАЄТЬСЯ НА СЕРІЮ ДОБУВАННЯ БОРНЕА.

Північне Борнео, що останніми часами було щораз частіше під бомбардуванням аліянтських бомбовиків з Пацифіку, було предметом сконцентрованих атаків з повітря й з воєнних кораблів. У тім нападі брали участь американські й австралійські бомбовики.

Японське радіо донесло, що 80 аліянтських бомбовиків і боєвиків атакувало занятий японцями нафтовий центр Балік Папан на південно-західному Борнео.

ПОСТУП НА ФИЛИПИНАХ.

37. Дивізія поробила дальші поступи в долині Каґаяні на острові Люсоні й заняла вузлове місто Баґабанґ. Заняття того міста відрізує ще більше японські війська, що воюють у гірських провінціях на західній частині острова. Японцям остається тепер тільки одна дорога для відступу, що веде крізь гори на північ долини.

КИТАЙСЬКА ПЕРЕМОЖНА ОФЕНЗИВА ТРИВАЄ ДАЛІ.

Китайські війська далі вдержують свій переможний наступ у південнім Китаю. Вони почали наступати на зовнішні лінії оборони важного міста Лючова, заняли вже залізничий узол Ішан, взяли в кліщі Квейлін, заняли Лянгчов, що лежить 12 миль від індо-хінської границі, та звільнили порт Футінґ.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД ДОМАГАЄТЬСЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ ВЛАДИ.

Надзвичайне засідання японського парляменту, що мало закритися в неділю, продовжено дальше „для докінчення гарячих дебат" про міри, яких заведення домагався уряд премієра Кантара Сузукі. Він зажадав признання урядови надзвичайних прав. В справі цих прав піднялося в нижчій палаті парляменту стільки запитів, що уряд за згодою цісаря „згодився продовжити засідання парляменту на цілий день для повного обговорення мір. Урядови доручено надзвичайну контролю над продукцією зброї, розділом харчів та приготовання до оборони Японії. Обговорюючи ці міри, одна з головних японських газет пише: „Наш край перемінено на побоєвище".

АЙЗЕНГОВЕР ПРИЙМАЄ МАРШАЛА ЖУКОВА И МАРШАЛА МОНТҐОМЕРІЯ.

Ґен. Айзенговер приняв Жукова й Монґомерія на обіді в своїй головній кватирі у Франкфурті над Меном. Російський маршал доручив американському ґенералови й британському маршалови найвищу совєтську медалю, висаджений камінням орден перемоги, і апелював до аліянтської єдности як ґарантії проти аґресії. Ґенерал Айзенгвер казав, що недавня війна заслугує більше на імя святої, ніж якаНебудь інша війна в історії людства та заявив: „Ми будемо мати мир, навіть хоч нам приходиться за нього воювати".

РОСІЙСЬКІ ОКУПАНТИ РАЙХУ ДОЗВОЛЯЮТЬ НА ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ.

Маршал Жуков, комендант російських окупаційних військ у Німеччині, дав дозвіл на творення наново німецьких проти-фашистівських партій та робітничих юній.

Віденське радіо сповіщає, що австрійський уряд дозволив на творення юній та суспільних інститутів.

ТІТОВІ ВІЙСЬКА ВІДСТУПАЮТЬ З ТРІЄСТУ.

Югославський уряд згодився на те, щоб поліційну владу в окрузі Трієсту виконували спільно американські й британські війська. Згідно з тою угодою югославські війська вже почали відступ з Трієсту.

Відступ війська потриває кілька днів. За обчисленнями ґазетярів, югославські вояки в окрузі Трієсту й Горіції начисляють 60,000. Населення Трієсту, що за останні трицять літ бачило в себе війська Австрії, Мусолінія, Гітлєра, Британії, Америки й Югославії, приглядається вимаршаршови югословянських військ з повним спокоєм.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинока число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Суд над воєнними злочинцями

Справа суду над воєнними злочинцями, що так довго була обложена різними сумнівами, нарешті починає виходити на чисте поле, такщо нині вже є багато менше сумніву, що такі суди відбудуться. Вносити це можна зо звіту, що його президентови Труманови предложив суддя Роберт Г. Джексон, що був іменований президентом головним американським прокуратором для осудження воєнних злочинців. Є це довжелезний документ, що обіймає 5,000 слів, а суть його лежить у словах судді Джексона, що на нашій державі спочиває відповідальність, якої вона не може уникнути"; перевести такі суди.

Каже суддя Джексон про воєнних злочинців, що їх діяльність коштувала життя незчисленне число американців, поки вони вспіли тих злочинців перемогти й звязати. „Звільнити цих людей без суду було би насмішкою над тими, що погибли, та зробило би цініками тих, що осталися при життю. Ми пропонуємо покарати всі такі вчинки, що від вчинку Каїна вважалися злочинами й були записані як такі на кожнім цивілізованім кодексі. Такими судами ми зможемо встановити засаду, що всіх тих, що в подібний спосіб в майбутньому будуть атакувати цивілізацію, жде відплата збоку закона".

На основі своїх розслідів, які суддя Джексон робив в своїй недавній подорожі по Британії, Франції й Німеччині, він прийшов до переконання, що судження воєнних злочинців треба розділити на два незалежні процеси. Він радить, щоб зовсім осібно судити такі випадки, як напасників американських вояків, покалічених і полонених; як місцеві звірства або злочини зрадників власних держав. Такі люди малиб бути суджені льокальними судами або своїми державами. Суддя Джексон займається спеціяльно осудженням німецьких провідників, військових, політичних і промислових, включаючи в те цілий німецький ґенеральний штаб. Це не лишає найменшого сумніву, що Америка задумує судити Ґестапо, вибрану націстичну ґвардію та інші фанатичні відділи націзму. Як каже суддя Джексон, хоча міжнародне право ще не проголосило війни міждержавним злочином, тепер Америка пропонує проголосити зачіпну війну злочином проти людства. Засобом для оприлюднення цеї заяви світови і є суд над воєнними злочинцями.

Деякі ґазети підносять, що такі масові суди получені з небезпекою, що суджені приберуть позу героїв або міну мучеників. Це можливе, що вони будуть це робити. Та це не є ніякою небезпекою, поки широкий світ не прийме їх за героїв або мучеників. А це чейже не можливе, на стільки йде за авторів Майданику й Освенціма, Бухенвальду й Дахаву.

Обороняймо добре імя України!

Довго, дуже довго, забрало, українському народови піднести своє імя. Багато, дуже багато часу забрало, заки імя України знов завидніло на мапах світу. Приходилось дорого окуплювати це все довгою боротьбою з загарбниками українських земель, морем сліз, страшним терпінням і смертю мілionів, як і самовідреченням великих синів і дочок українського народу, що віддавали йому свої талани і працю цілого життя, щоб тільки не дати пропасти його імені й його славі.

Ті труди і жертви, як бачимо, не пропали, а виробили Україні й українському народови добре імя. В світі остаточно пізнали, що визвольні змагання українського народу були завжди тісно звязані з людським поступом, з тими демократичними ідеями, якими жиють поступові люди в цілому світі.

Український нарід не помилився, коли думав, що поневолений нарід може завжди рахувати на те, що як свою справу добре й правдиво розголосить, то всюди знайде когось, що за нею обстане, що їй співчуватиме. А маємо тут на думці громадську опінію в світі, а не політику тої чи другої держави. Бо поневолений нарід — такий як український — не може вести своєї державної політики. Його державну політику веде ворог його самостійної державности; часто просто грабіжник, що його силою загарбав і силою держить при собі. Ось тому український нарід не відповідав і не може відповідати за політику, що її робила царська Росія, в якої складі була Україна, як не може відповідати з тих самих причин за політику Австрії чи Польщі. Український нарід не може теж бути відповідальним і за політику советської Москви, бо й в Советському Союзі він знайшовся проти своєї волі, шляхом насилля і загарбання.

Супроти таких обставин треба усім тим, що симпатизують з українським народом і боліють його недолею, добре памятати, що тепер виступає на міжнародній арені представництво, що каже, що воно представляє Україну, та що веде її політику.

Це є факт, якого не можна заперечити. Це факт, з яким треба рахуватись.

Це факт, що є до певної міри відрадним з цього боку, що світ привикає до того, що Україна існує як держава.

Та з тим фактом є получені многі небеспеки. Просто тому, що та політика, яку може вести представництво України може бути тільки одною — політикою Москви, а нічим іншим. Таким чином Росія і Україна є на міжнародній арені одно й те саме. Обидві — до найменшого слова це одна і та сама політика.

Та яка криється у тому небеспека для України, видно найкраще по тому, яке огірчення було в останніх днях у Сан Франсиско на Росію за її вето. При тому огірченню врахововано голос України до Росії — як самозрозуміле. І це не така проста річ якби видавалось, навіть і для нас, американських українців, коли читаємо, як американські ґазети розписуються широко про огірчення представників десятків держав на Росію, а з нею і на Україну. Тим більше, коли таке огірчення є звязане теж і з американським огірченням!

Правда, цей інцидент якось зліквідовано і Сталін цофнув вето. Та це не вирішує проблеми, про яку нам ходить. Бо таких справ чи конфліктів буде щораз більше. Вони вже є! Бо чи це Україна наставляє „лялькові уряди" в Румунії, Мадярщині, Австрії, Болгарії, Югославії, Латвії, Естонії, Литві, чи в Польщі? Чи це Україна свариться за Триест? Чи це Україна розкладає Фінляндію? Чи це Україна дрочить Америку та Анґлію в справі поділу окупаційного німецького терену? Чи це Україна не допускає американських чи анґлійських кореспондентів на свою територію, чи на землі, загарбані чи контрольовані Советами? Чи це Україна масово розстрілює і депортує з „визволених" Советами країв. І чи це все не дратує свободолюбне американське суспільство?

Ось так можна би вичисляти такі конфлікти без кінця. Їх буде згодом щораз більше, а не менше, якщо Москва буде далі поступати з різними краями і народами односторонно в такий спосіб, як це вона досі робила і ще тепер робить. Що те все не знайде в демократіях, а тим самим і в Америці, апробати, це очевидне. І це є те, що нас обходить. Бо чому Україна, що від віків стільки терпить через московський імперіялізм, має ще далі прикривати своїм чесним і свободолюбним іменем намагання Москви далі грабити і поневолювати нові держави і народи? Чому Україна, що стільки витерпіла і далі терпить від примусових виселень, розстрілів та російської чрезвичайки, має прикривати своїм іменем ті самі злочинства, що їх тепер допускається советсько-московський режім на інших народах і державах?

Український нарід був завжди проти таких злочинств і проти того роду російської політики. Україна сама змагала до свободи і не йшла та не йде добивати свободу інших країв. Український нарід, як довго його сил було, сам противився комуністичному насиллю і бунтувався проти комуністичних експериментів. В Західній Україні, як доносять, ще далі, навіть тепер, ліквідуються ось такі спротиви советськими екзекуціями і висилками на Сибір.

Ті речі повинні бути постійно усіми нами вияснювані. Український нарід далі терпить через советський режім і московський імперіялізм і болів над тими народами, що зазнають тепер подібної судьби. Не маючи змоги свобідно промовити, він певен, що ті, що є його крови, а у вільних країнах, тепер певно далі світови вияснять, що український нарід не має нічого спільного з імперіялістичною політикою Москви, що він мирний нарід, та що не визнає ніяких насильств, звернених проти індивідуальної свободи чи свободи того чи другого народу.

Відмежовування України від грабіжницької політики червоної Москви є теж конечне і для справи остаточного визволення українського народу. Українське імя мусить далі остати чистим, чесним, моральним. Україна мусить надалі бути краєм народу, що завжди змагав до свободи, що завжди був проти гноблення, тиранії й диктатур.

Україна — це свобода, Україна — це мирний поступ. Україна — це демократія. Україна — це тісна співпраця з усіми, що хочуть свободи і спокою в світі.

Такою завжди була Україна. У себе, в дома, як і на міжнародній арені, коли на ній виступали справжні представники українського народу, що мали змогу сказати за український нарід дійсну правду.

Такої змоги, щоб сказати за себе правду, тепер український нарід не має. За нього говорять тепер на міжнародних зібраннях люди, що є наставлені Москвою і є її трубою. Тому віковічні ідеали українського народу можуть нині представляти в світі вірно тільки ті українці, що є поза межами Советів. І це є їхній обовязок так робити. Це їх обовязок боронити тепер чести України і не дати заплямлювати імя свободолюбного украйінського народу насиллям над іншими народами. Це є їх обовязок сказати: Це є насилля Москви, а не України. Українські вояки клали свої голови в боротьбі з націстичною навалою за справжнє визволення поневолених націстами народів. Як такі вони не мають нічого спільного з тим, що з того визволення вийшло. Це вже діло політики Москви. І це треба сказати і постійно повторювати.

Отже памятаймо: Наше завдання на американській півкулі усі ті речі добре відрізняти і висвітлювати правдиво в анґлійській мові, чи якій іншій. Бо як не можемо помогти бідній Україні чимсь іншим, то хоч боронім її доброго імені, бо воно дорожче українському народови не тільки від золота, але й від життя.

Берлін — лекцією для світа

Один з нечисленних кореспондентів, що товаришили ґенералови Айзенговерови в його подорожі до Берліна на наради Аліянтської Ради Контролі Німеччини, описує в „Ню Йорк Таймсі" теперішній вигляд Берліна. Називає він його лекцією для цілого світа. Думку, що її думаюча людина може вичитати з нинішнього виду Берліна, повинно б собі засвоїти все людство.

Каже цей кореспондент, що зовнішний вид Берліна має страшний вигляд. Його страхіття перевищає навіть вид Лондону в часи найгіршого німецького „бліцкріґу" в 1940 році. Не дивлячися на те, що російські війська вже пробували завести якийсь порядок у цьому хаосі, прочистити румовища на головних вулицях на стільки, аби можна пропустити ними омнібуси, місто все ще робить враження одного великого румовища. В декотрих частинах уже направлено водопроводи, але все це робить вражіння тимчасової заради, бо водні руру йдуть звичайно хідниками.

Все місто робить вражіння міста кратерів, великих дір, як і отворів у домах. Багато домів зовсім розбиті, а коло них лежать купи жовто-червоного грузу, що сягають звичайно прохожому до висоти грудей. В деяких місцях видно, що німці збиралися вивозити груз поза місто, та видно їм на це не стало ні людей, ні часу. Прохожий зрештою не може пізнати цілости знищення. Зовнішний образ з нього дає хіба подорож літаком понад місто. Доперва, коли літак найдеться над центром міста, наприклад над Тірґартеном, а від нього побачить на місці великих будинків ніщо інше, як тільки пусті місця, тоді він зрозуміє цілу величину знищення. З літака він теж побачить, що багато великих домів, які з вулиці виглядають на цілі, є в дійсности нічим іншим, як тільки порожною шкаралушею.

Йдучи вулицями Берліна, чується спеціяльний запах бомбардованого міста, зложений зо запаху стухлого пороху й солодкаво-нудкого запаху трупів, що гниють десь глибоко під румовищами.

Так виглядає Берлін, котрий найкоротша згадка енциклопедії описує „як головне місто Прусії й Німеччини, в котрому отже були всі найвищі уряди Прусії й Німеччини, що було найбільшим комунікаційним вузлом Середньої Европи й найбільшою річною пристаню, сполученою каналами з морем; що мало сильно розвинений промисл, особливо конфекційний, також машиновий і хемічний, вирiб меблів і порцеляни; що було огнищем німецької торговлі, науки й культури; що мало академію наук, університет, політехніку, академію мистецтв, музичну, рільничу й ветеринарійну; багато музеїв, бібліотек, наукових товариств, величаві будинки й замки, багато церков, прегарні парки".

Та найважче вражіння, каже Дру Мидлтон, робить не вид міста, а вид людей. З тих людей, що до війни начислялися на півпята міліона, осталася тепер відай несповна половина. В лицях тих людей видно, що вони пережили. Їх очі тупі, їх рухи повільні й розмисні, їх одіння подерте й брудне. Старі люди ходять немиті й неголені. Молодих мужчин нема. Вони живуть малими пайками, без опалу, майже без води, без надії дістати те, що конечно потрібне для життя.

І все те знищення наводить на людину страшну думку. Збирає людину страх перед тим знищенням, яке навістить у майбутньому міста на випадок нової війни. Зломаний, холодний, мовчаливий Берлін це свідоцтво страшної пімсти божевільної теорії, якої він впав жертвою, але одночасно лячною пригадкою для всего людства, що таке знищення й смерть може стати долею будучого світа на випадок нового збройного конфлікту.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміґрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

21)

Йшли залізницею останок дня і всю ніч. Під південь опинилися в Індіян Гед. І там блукало по вулицях з сотка безробітних, заложивши руки у задні кишені штанів, інші вилежувалися у скверику збоку стації. Всі голодні і невимовно брудні.

Мав ще Остап два доляри. Товарискість диктувала ділитися чим мав з товаришами нічної подорожи, тож ввечері у нього залишилося сорок центів. В розмовах проминув день і вечір, фармери приїздили й відїздили, та ніхто, на сміх хочаб, не запитав, чого чекають тут ці брудні люди.

Ночували в порожних ваґонах. Нарано одні зуби й очи біліли, так повбиралися у вугляні порохи. Виглядали півцивілізованими, бо вже убраними африканцями. Довгенько довелося митися в рові, поки кожний приняв вигляд білої людини.

За гроші Безхатного пять здорових хлопців хлібом і молоком ще й переснідали. Надійшов товаровий поїзд, вони, без річей, посхоплювалися на дахи ваґонів і за ними закурило. А Безхатний зіставсь самий з пятьома центами за душею, серед незнаної йому місцевости і чужих людей. Надходила ніч. Йти на нічліг до фармерів не наважувався. Платити не мав чим, а прохати ласки не хотів. Найшов попри залізницю копиці сіна на нічліг...

Минув ще день. Купувати за пять центів Безхатний не міг, — бохоня хліба у містечку коштувало пятнацять. Шукав малин і без успіху. Вже другий день голодував. Пригадувалося йому недавне минуле. Однак не каявся. Він мусить пізнати життя до самого дна, навчитися розпізнавати людей і цінити щирість, коли ще прийдеться з щирими людьми зустрінутись.

Як не дивно, голодний Безхатний зовсім не журився завтрішним днем. Кожна людина, що не має вже нічого до страчення почувається мабуть так. Ходив по містечку, мигукав одному йому знані мельодії, любувався хвилюючим морем дозрілої пшениці. Що зернами пшениці також можна заспокоїти голод, якось не прийшло йому на ґадку. Як вийде зо свого критичного становища — не хотів думати. „Якось то буде!" — підказувала вперта, степова вдача. Адже Наполеон у прикрі дні проїв годинник і чоботи, а в Безхатного розпорядженні було дві валізки річей!

Продавати річей не довелося. Коло стації доглянув Безхатний гурт робітників, з грубезним, виголеним панком у середині. Наче ведений інтуіцією підійшов до гурту й він. Добродій, догадався Остап з уривків розмови, наймав робітників скидати півтора ваґона вугілля. Двох французів почали були скидати, але відмовилися обезсилівши, скинули ледви пів ваґона. Пропонував сорок і сорок пять центів на годину, ні один не погоджувався. Добродій звернувся тоді до Безхатного. Швидко погодилися в ціні, від ваґона.

Шлунок підводило з голоду, а він працював всю ніч. Часто лив воду. Скінчив перед девятою рано. Власник висловив здогад, що Остап працював увесь час, не ходив навіть повечеряти.

— Добродію, — всміхнувся Безхатний перемучений. — Я два попередних дні не їв нічогісенько!

— Чиж може бути! — товстий добродій аж скрикнув. — Як же ви могли працювати?

— Мусів, — відповів з притиском. — Бо мав у кишені всього пять центів.

— Чомуж ви не попросили вчора з доляра? Я радо дав би!

— Не звик брати гроші, не виконавши роботи. А признатися, що два дні не їв, — соромився.

Якже смакував йому обід! Вимився в ванні, добре виспався. Грубий добродій попрохав зайти другого дня, а він постарається роботу у знайомих фармерів. Поїхали автом миль за двацять. В дорозі Безхатний розповідав про революцію, горожанську війну в Росії і Україну, про українців і сусідні народи. Звели розмову на Канаду. Безхатний Канаду хвалив, однак висловився, що в країні закони занадто лагідні.

— Як? Ви бажалиб гострiших законів? — дивувався співрозмовник. — Так ви консерват?

— Поняття не маю про тутешні партії, думаю всеж, що я скоріще ліберал, і то скрайний. Щож до законів, так для добрих і гідних громадян гострі закони не страшні. Вониж не входять з законами у конфлікти. Та не всі люди є гідними і добрими. Не всі й оборонці закону виконують його зміст, сказати — дух закону, не одні мертві параґрафи. Це поки що висновки з моїх кількамісячних помічень у Канаді.

— Можливо ви й не милитеся, — сказав добродій, — Як бачу ви спостережлива людина. Ви інтеліґент?

— Не знаю, що ви розумієте під цим висловом. Стараюся ним бути, коли не розгублю тої інтеліґенції по канадійських лісах і степах. Інтеліґентність я, відай, розумію трохи відмінно, як тут загал розуміє. Тут під висловом інтеліґент розуміють членів всяких чистих професій, лікарів, адвокатів, учителів, священиків, взагалі людей з освітою. Моє поняття про інтеліґенцію зовсім відмінне. У мене інтеліґентом може бути людина й зовсім неписьменна, як може бути освічений брус. По моєму імя інтеліґента заслуговує всякий чесний, справедливий, не доконче добрий. Бо честь і справедливість не завжди ходять в парі з добротою.

— Ну, — потрепав Безхатного по плечу добродій. — Бачу по вас, — своєї інтеліґенції ви не розгубите... Вибєтеся тут у люди!

— У якому розумінні — в люди? Тут людиною вважають багатого.

(Дальше буде).

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА... КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

Переміни в робітничих юніях

Несподіваний кінець війни в Европі став причиною деякого заколоту в робітничих колах і орґанізаціях. До цього ще причинюється новий розпорядок в справі побору рекрута. Звісно, що людей понад 30 літ життя не будуть покликувати до військової служби, а це буде мати вплив на робітничі справи. Це тому, що внаслідок зменшення числа рекрутів, останеться більше робітників при підприємствах. Наскільки ці підприємства будуть мусіти відправляти робітників, на стільки вони можуть причинитися до збільшення числа безробітних.

Із безробіттям лучиться теж переміна юнійного руху. Фаховці робітничого життя приходять до таких висновків:

Хоч до війська покличуть на одну четвертину менше молоді від 1. липня, то промисл тратитиме по яких 50,000 робітників місячно з цих, що працюють тепер у воєнних підприємствах. Запотребування робітників при воєннім промислі упродовж найближчих три місяці впаде на яких 2,8000,000 людей, а упродовж 6 місяців треба буде відправити з таких підприємств 4,700,000 робітників. Тому, що частина робітників буде могла негайно перейти до мирних занять, то в наступному році найдеться понад 2,000,000 безробітних.

Не зважаючи на це, що при зміні найдеться таке розмірно невелике число безробітних, не легко буде дати собі з ними раду. Ця справа є звязана із орґанізацією робітників. Для зрозуміння цеї справи пригляньмося таким фактам:

Вчасі війни змоглася на великі розміри сила робітничих юній. Так напр. місцеві відділи пекарів які начислювали ледви десятки членів, зросли до тисячів. Із покінченням війни нагло впадає число їх членів у юнії.

На західнім побережу, от як у Сан Франсиско, було в корабельних варстатах звичайно яких 8,000 робітників. У воєнному часі сила зросла до 270,000, а тепер вона впала до 80,000. Думають, що в листопаді біжучого року їх число зменшиться до 10,000. Серед велитенського запотребування робітників приймали до праці кожного, а при тім юнії діставали своїх членів, а з членами і вкладки, або хоч оплати за „право до праці". Коли число робітників малів, вони розїздяться, а з цим і маліють місцеві відділи юнії, або таки цілком щезнуть.

Звичайно юнія дбає за те, щоб постаратися за роботу для своїх членів. Одначе, коли запотребування робітника малів, тоді робітників перебирають, а тримають лише найліпших. Звісна справа, що вчасі наглої роботи юнії не дуже то журилися тим, чи їх члени є фаховими робітниками, чи лише хвилевими зарібниками і кожному давали як не членські карти, то карти на право до праці. Тепер це зміняється. Ось як пояснює це один бизнесовий аґент юнії:

„Упродовж кількох останніх літ ми приймали за членів до нашої юнії таких столярів („карпентерів"), які часом не знали, за який кінець треба тримати молоток. Навіть бюрові робітники мусіли через одну ніч перемінитися в карпентерів. Правда, треба було з ними переводити іспити, але це була лише формальність".

Але ці часи вже скінчилися. Багато нефахових робітників хотілиб залишитися при своїй роботі і витримати конкуренцію із фаховими робітниками, та це не йде. Коли запотребування на робітника меншає, то лише найліпші витримають конкуренцію ,а недосвідчені мусять уступити. Отже, заки вони найдуть собі інше заняття, мусять бути без праці.

Така переміна матиме свій вплив і на юнії. Між провідниками юнійного життя нема ще згоди в поглядах, як піде дальше юнійна справа. Правдою є, що деякі юнії, які повстали серед воєнного замішання, тепер скоро чезнуть. Інші юнії, які приймали за членів когонебудь, безогляду на своє фахове знання, будуть мусіли переклясифіковувати цих членів. І так в юнії електротехніків серед розгару роботи потворено різні секції, відповідно до місця, де треба було робітника, як от: „морська робота", „при будові", в „корабельних варстатах, і т. п. Коли робота в якійсь секції скінчилася і нової вже нема, юнії домагаються, щоб такі електротехніки вносили нові аплікації на членів і трактують їх відповідно до цього, чи вони справді фахові електротехніки, чи лише помічники.

З карпентерами юнія поступає інакше. Тут число робітників буде велике довший час. Але юнія не бере відповідальности за зручність своїх теперішніх членів і посилає на роботу всуміш старих фахівців із новими і дає підприємцеви вільну руку відправляти неспосібних, а затримувати спосібніших. Відправленим юнія постарається ще раз дати роботу, а коли ще раз їх відправлять, тоді юнія не побивається за працю для них, доки вони самі не знеохотятся і доки самі не покинуть членство в юнії.

У таких околицях, як от на західнім побережжу, де робітників накопичилося надсподівання, юнії хочуть прийти з ратунком в той спосіб, що одні юнії приймають робітників з інших юній і пробують їм покищо дати роботу, доки її стане. Це тому, щоб робітник не мусів перебувати подорож на Схід негайно потім, як нагло закінчиться праця в одній ділянці. Розумування таке, що може фабрика переміниться на мирне підприємство і вони знову підуть до своєї давньої праці. Але це зовсім новий експеримент.

Є ще одна причина, чому робітник не спішиться покидати якусь околицю, от як околицю західнього побережжа. Клімат Каліфорнії такий гарний, що багато робітників пробують там остатися. Одначе ця причина на дасться втримати на дальшу мету.

У звязи з працею фахових робітників - механіків стоїть і рух робітників для обслуги, як от продавці в корінних крамницях, ресторанах і різного роду харчівнях. Вони теж належать до юнії, а коли покидають роботу механіки, то й ці робітники мусять переноситися в інші околиці, а через те тратять свою силу юнії чи їх місцеві відділи. Будучність покаже, який вплив на суспільне життя будуть мати такі переміни.

ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ ВОЯКІВ

Демобілізація вояків

Воєнний департамент недавно оголосив, як будуть звільнюватися зі служби упродовж наступних 12 місяців вояки американської армії, розкидані по цілому світі. Система звільнення була опрацьована на підставі бажань самих вояків. Ще до Дня Перемоги в Европі армія перевела розпитування — так званий „пул" — в справі демобілізації серед тисячів вояків, як тих, що перебувають в цій країні, так і тих, що за-морем. Виявилося, що поверх 90 відсотків з них пропонували, аби звільнювати в першу чергу тих вояків, які довше служать за-морем, мають за собою більше боєвої акції, які мають діти.

Керуючись тим попереднім допитом вояків, воєнний департамент опрацював плян демобілізації по системі точок — „пойнтів", в залежности від часу служби, боєвої акції, кількости дітей. Вояки суходольних, чи повітряних, чи технічних відділів армії, які мають до 85 або більше пойнтів, мають право на негайне звільнення. Для членів „Вакс" (жіночі відділи) вимагається 44 пойнти для звільнення. Зараз-же по оголошенню пляну демобілізації, розсилаються відповідні картки, на яких мають бути зроблені, підрахунки пойнтів кожного вояка.

Встановлено такий обрахунок пойнтів:

Один пойнт за кождий місяць воєнної служби, починаючи від 16 вересня 1940 року.

Додатковий пойнт за кождий місяць служби за морем, також від 16 вересня 1940 р.

Пять боєвих пойнтів за кожну Бронзову Зірку — „Бронз Стар" — та за кожде відзначення. Бронзова Зірка дається кождий раз воякови, який бере участь в боях або в кампаніях. Таким чином, за відзнаку Багряне Серце — „Порпл Гарт" — яка дається воякови за кожде поранення, вояк дістає пять пойнтів.

За кожду дитину, віком до 18 літ, вояк має 12 пойнтів. Може дістати пойнти тільки на троє дітей.

Обрахунки будуть провадитись за пойнти, одержані до 12. травня цього року. Нагороди, відзнаки, які вояк отримає після цього дня, але які заслужив ранійше, також будуть зараховані. Дитина, про народження якої батько-вояк ще не знав, коли вперше обраховував свої пойнти, може бути записана в додатковому обрахунку.

Для того, аби наглядно показати, як провадиться обрахунок, візьмім такий приклад. Скажім, якийсь вояк був в армії 36 місяців; був за морем 18 місяців; дістав відзнаки — Срібну Зірку та Багряне Серце; брав участь в трьох більших кампаніях; має одну малу дитину. Він дістане 36 пойнтів за службу, 18 — за службу за морем, 25 — за бої та 12 пойнтів за дитину. Загально матиме — 91 пойнтів.

Але ця система пойнтів не є така проста, як на перший погляд здається. Навіть, якщо який вояк має 85 або й більше пойнтів на всьому рахунку, його можуть не звільнити зогляду на воєнну необхідність. Це відноситься особливо до тих, які мають спеціяльний фах, що є дуже потрібним для провадження війни з Японією; як рівнож до тих вояків, які були швидко переведені на Пасифик, так, що не було часу їх замінити. Для певности, щоби подібні виключення робилися дійсно зогляду тільки на воєнну необхідність, будуть встановлені у воєнних районах спеціяльні комісії, які мають переглянути подібні випадки. Запевняють, одначе, що в той спосіб затримані вояки будуть звільнені зараз-же, як тільки знайдуться інші на їх місце.

Загальні підрахунки пойнтів ще не є остаточними, але воєнний департамент не має наміру затримувати звільнення вояків. Поки що звільнення йде на підставі 85 пойнтів. Зараз же після оголошення пляну воєнним департаментом, вояки почали направлятись до спеціяльних, сепараційних таборів за звільненням. Ті, що перебувають в цій країні, дістануться до тих центрів скорше ніж ті, що є в Европі. Припускають, що буде треба яких 12 місяців часу, щоб перевезти тих з Европи, але вже скоро вони почнуть прибувати сюди десятками тисяч місячно. В сепараційних центрах, управнені до звільнення вояки попадуть ще на один іспит — чи можуть бути звільнені чи вони є конче потрібні для армії. Ті, яких буде рішено звільнити, перейдуть ще через деякі формальности, а тоді — шлях до дому, до цивільного життя.

Згаданий плян демобілізації торкається вояків, що ще не мають 42 роки. Тих, що мають 42 роки, або більше, й надалі будуть звільнювати на їх власне прохання. Вояки, які мають найвищу воєнну нагороду в цій країні — Конґресову Почесну Медалю — також можуть бути звільнені на їх власне домагання. Так само і жінки з „Вакс" можуть бути звільнені з воєнної служби, якщо їх чоловіки демобілізовані з армії.

Що торкається старшин, то вони також мають звільнюватися на тій самій підставі як і вояки, але в першу чергу буде братися під увагу потреба армії в тих старшинах, зогляду на їх досвід, на особливий фах — вишколених командантів.

Загальна Рада — ФЛІС.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На ціли Конґресового Комітету жертвували: Василь Лоняк, Шікаґо, Ілл., $10; на прияттю у П. Будзалів, в Дітройт, Міш., присутні громадяни зложили $15 на Український Квартальник, а саме: О. Біловус $5, Будзал і Казимирів по $2, а Винничук, Фурґаль, Степко, Ґулька, НН. і ВВ. по $1.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

FLAG DAY, 1945

BY THE PRESIDENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA

A PROCLAMATION

It is our custom each year to set aside a day on which to render special honor to our Flag.

We celebrate Flag Day this years with a fresh sense of our strength as a nation. Solemnly, we accept the responsibilities placed upon us by our power.

We honor the men and women in the armed services and in the factories and homes who, with God's help, have given us our victories. We face the battle ahead with solemn gratitude for the triumphs of the past.

Our Flag has accompanied our fighting men on a hundred battlefields. It flies beyond the seas over the friendly lands our arms have freed, and over the hostile countries our arms have conquered. Our Flag will be planted in the heart of the empire of our last remaining enemy.

As we press forward to final victory, we are strengthened with the knowledge that for millions of people in other lands as well as in our own Flag is a living token of human integrity and freedom.

Let us observe this Flag Day by raising our Flag and beside it the flags of the United Nations. It is especially fitting that we thus honor our Allies at a time when we are working with them to lay a firm foundation for world peace. Let this display of the flags of the United Nations symbolize our unity with our Allies both upon the battlefields of war and under the skies of peace. Let us dedicate ourselves and our Republic, under God, to the united cause of peace and justice and the brotherhood of all men everywhere.

NOW, THEREFORE, I, HARRY S. TRUMAN, President of the United States of America, do hereby designate June 14, 1945, as Flag Day, and ask that the people of our nation on that day do especially honor our Flag, and the men women of the armed services who have served under it, and that they also pay honor to our Allies of the United Nations.

I direct the officials of the Federal Government and I request the officials of the State and local governments to display the Flag of our Republic on all public buildings on Flag Day; and I urge the people of the United States on that day to fly the American Flag from their homes, and also to arrange wherever possible for joint displays of the flags of freedom loving United Nations, whose staunch collaboration has aided us to achieve the victories of war and will aid us to realize our hope for an enduring peace.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand and caused the seal of the United States of America to be affixed.

DONE at the city of Washington this twenty-eighth of May in the year of our Lord nineteen hundred and forty-five, and of the Independence of the United States of America the one hundred and sixty-ninth.

HARRY S. TRUMAN

By the President:
Joseph C. Grew
Acting Secretary of State.

ПОШУКУЄМО 443 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

58) Українська Православна Громада в Арнолд, Пенсилвенія — $100.00
59) Григорій Сенів, Шікаґо, Іллиной — 100.00

Разом $ 200.00
Попередно проголошено — $5,700.00

Разом $5,900.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. Box: 346. Jersey City 3, N. J.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Народні збори.

Щоб не відновляти традиції таких віч, на яких було повно балачок сварок, а мала збірка на добрі цілі, рішили ми скликати народні збори. Негайно після Служби Божої в неділю 27. травня зійшлися наші громадяни до салі української православної церкви і тут вислухали пильно всього, про що йшла мова.

Збори відкрив о. В. Каськів поясненням цілі, для якої їх скликано. Є це інтерес до потреб і терпінь українського народу. Потім наступили реферати Перший говорив головний радний У. Н. Союзу Микола Давискиба. Він зясував велику працю Українського Конґресового Комітету Америки серед невідрадних відносин, серед безупинних наклепів ворогів і перешкод збоку наших таки домашніх шкідників та червоних ренеґатів. Праця, яку серед цього всього виконано, що й такими незначними силами, є незвичайна. Візьмімо лише: Покликання до життя Українсько - Американського Комітету; видавництва, хоч би такі як Юкрейнієн Квортерлі і ті, що їх видає хто інший, делеґація до Сан Франциско, зїзди і наради з представниками канадійських українців.

Про Злучений Українсько-Американський Комітет і його працю треба хіба висловити подив. Колиб хто знав ближче про оті діявольські перешкоди й клевету, яку висилають до різних урядових чинників наші звироднілі одиниці, то терпцю не сталоб. А проте комітет виборов право окремої допомоги для українських жертв війни в Европі і при підтримці завзятих громадян по місцевостях пішли вже жертви до Парижа, Брюселі, Риму для обездолених українців. Ще може дібемося права висилати допомогу і на нашу дорогу Україну, але щоб до цього дійти, треба відбити злочинну роботу ренеґатів українського роду. Наше місто Бостон було свідком важного акту, бо тут підписано співпрацю американської допомогової організації із нашим допомоговим комітетом, а треба вірити, що ми дістанемо право доставляти допомогу на Україну.

Наочний свідок московсько-большевицького правління на Україні, молодий наш адвокат Дмитро Романів, зясував способи, якими червоні комуністи винищували й далі винищують український нарід, як вони забирають свідомих людей із українських сіл і висилають на Сибір та на Соловки, і як хто лише може, то тікає перед большевицьким пеклом; як потім німці користали з цього і перемінювали наших людей в невільників; як ці невільники, коли хто з них вратував своє життя, скитаються тепер по Европі без куска хліба і без даху над головою; як наші американські вояки українського роду хочуть їм помогти, але не всилі і який обовязок спочиває на американських українцях посилати таку поміч нашим братам в Европу, на яку нас лише стати.

Після оцих промов приняли зібрані такі резолюції: 1. Одобрюємо працю Українського Конґресового Комітету Америки; 2. прирікаємо нашу щиру співпрацю з акцією З. У. А. Допомогового Комітету в Філядельфії; 3. не віримо большевицьким твердженням про волю на Україні і про творення українського уряду, доки ці обіцянки не будуть потверджені ділами. 4. будемо дальше домагатися Незалежної, Соборної, Вільної Демократичної Української Держави аж до здійснення цього ідеалу.

Після ухвалення резолюцій переведено збірку на допомогову акцію, на яку склали свою жертву як слідує:

По $10:Григорій Костецький, Микола Давискиба, Олена Школяр, Петро Улашкевич, Алберт Мусіловський; по $5: Анна Смарш, Олександра Шафранська, Софія Козак, Михайло Сороцький, Григорій Зварич, Петро Мороз, Михайло Майданий, Григорій Поліщук, Данило Бортник, (що служить при нейві), Ю. Шедлівський; по $2 М. Козулькевич, П. Боднар, К. Жданюк, Ан. Гримак, О. Сінкоріз, М. Захаркевич; Дмитро Романів $1.50. — Разом $113.50.

На внесок Давискиби, піддержаний О. Шафранським і Г. Костецьким, щоби виасигнувати $100 з Народньої Каси, ухвалено одноголосно. — Разом $213.50.

Після збірки відспівано національний гимн і учасники розійшлися домів вдоволені, що сповнили свій обовязок.

Хто був на зібранню і деклярував жертву тому, що не мав при собі відповідної готівки, того просимо виповнити зобовязання негайно. Також просимо усіх громадян приготовитися до збірки одіжи, бо потреби великі.

Микола Давискиба,
секретар зборів

ЖАРТИ

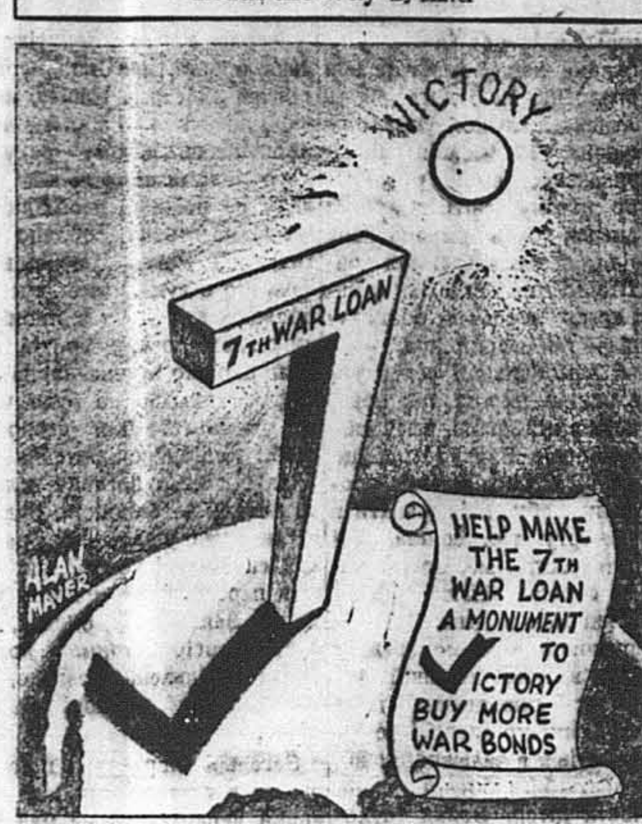
Скарб за скарб.

У далекому краю, за сімома морями і за сімома горами, якийсь підприємчивий подорожний купець навчив тубільців плекати цибулю. Це була така дорогоцінна ростина для приправи страв, що мешканці не могли нею натішитися. У нагороду дали купцеви повну фіру золота.

Якийсь інший купець, довідавшися про успіх першого, подумав собі: „Таж цибуля нічим у порівнанню з чісником для приправи страв. Як я навчу тих людей плекати чісник, то вони певно заплатять мені діямантами".

Передумавши, завіз купець в далекий край мішок чіснику. Мешканці так врадувалися новим дарунком, що не знали як віддячитися свому добродієви. Золото було занадто дешеве, щоб ним заплатити новому купцеви. Порадилися і прийшли до висновку, що найціннішим добром у них тепер цибуля, отже треба дати новому купцеви мішок цибулі в заплату.

Leads the Way By Maver

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. — Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 323, відбудуться в неділю, 17. червня, в годині 2. пополудні під ч. 38 Савт 5. вул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження, напоминаємо довгуючих членів вирівнати свій довг, бо інакше поступимо згідно зо статутом. — Д. Яремко, предс.; В. Федан, кас.; Д. Кархут, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться 17. червня, в годині 12:30 пополудні, в салі 1944 Вест Ірі ул. — І. Мегас, предс.; П. Хомин, р. секр.; М. Батюк, ф. секр.; І Сливка, кас.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори відділу 316 відбудуться в четвер, 14. червня, при 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечір, Просимо всіх членів прийти на означений час. Контр. комісія дасть звіт на цих зборах. — Д. Братусь, гол.; В. Ґурянський, фін. секр.; Н. Магомет, кас.; В. Іванців, рек. секр.

ГЕМОНД, ІНД. — Піврічні збори Бр. св. І. Хрестителя, від. 107, відбудуться в суботу, 16. червня, в год. 7:30 ввечір, у церковній салі. Кожний член і členиця мають обовязково явитися. Важні справи до полагодження, тому просимо всіх явитись. — Уряд.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 155, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в пятницю, 15. червня, в годині 7. ввечір. Просимо всіх членів і членниць прийти на збори, бо при плаченню місячних вкладок кожний член і членниця дістане дивіденду від У. Н. Союзу. — За уряд: М. Чумер, секр.

СТ. ЛУІС, МО. — Тов. Володимира Вел., від. 179, повідомляє всіх своїх членів і членниць, місцевих і позамісцевих, що піврічні збори відбудуться 17. червня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 2838 Маґнолія Еве. Просимо всіх членів прийти і забрати свою дивіденду від У. Н. Союзу. — За уряд: М. Тельвич, пр.; М. Кульчицький, кас.; М. Паращак, секр., 5505 Rosa St., St. Louis 9, Mo.

ШІКАГО, ІЛЛ., — Бр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 259, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 17. червня, в годині 2. пополудні, в парохіяльній салі, 4950 Павліна ул. — Уряд: В. Горинець, предс.; І. Побуцький, фін. секр.; А. Партика, кас.

ТАРЗАН, ч. 1191. „Тепер — стріляй!"

Тарзан ще ніколи не стрінувся з таким могучим противником, як тепер з тим витвором німецького наукового вишколу.

Але механічна точність Торвальда не могла рівнятися з природною, немовби малпячою енергією Тарзана, що була розвинена природно.

Незадовго вдаваний Тарзан був зданий на ласку й неласку пана джунглів.

Гітлер здивувався. „Тепер — стріляй!" він крикнув. „Навіть хочби мав пострідити Торвальда!"